TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN
TIETOSUOJASELOSTE/-ILMOITUS
EU:n yleinen tietosuoja-asetus
13–14 artiklat
Laatimispäivä: 9.2.2026

Tietoa henkilötietojesi käsittelystä MOSSA-tutkimuksessa (Ruotsin kielen kasvualusta tulevaisuuden Suomessa – Motivaatio oppia ruotsia toisena kotimaisena kielenä perusopetuksessa)

MOSSA-tutkimuksessa käytetään aineistona henkilötietoja. Tämän tietosuojailmoituksen tarkoituksena on antaa tietoa käsiteltävistä henkilötiedoista sekä siitä, mistä henkilötiedot ovat peräisin ja miten niitä käytetään tutkimuksessa. Selosteen lopussa kerrotaan tarkemmin, mitä henkilötietoihisi liittyviä oikeuksia sinulla on.

Tutkimukseen osallistuminen ja henkilötietojen antaminen on vapaaehtoista ja voit koska tahansa, myös tutkimuksen aikana, keskeyttää osallistumisesi. Päätöksestä olla osallistumatta tai keskeyttää osallistuminen ei koidu sinulle mitään negatiivisia seurauksia.

1. Kuvaus tutkimushankkeesta ja miksi henkilötietojasi tarvitaan

MOSSA-hanke tutkii motivaatiota oppia ruotsia toisena kotimaisena kielenä Suomen suomenkielisessä perusopetuksessa ja toimia tämän motivaation edistämiseksi. Tutkiakseen motivaatiota oppia ruotsin kieltä hanke kerää aineistoa suomenkielisissä peruskouluissa sellaisissa konteksteissa, jotka ovat merkityksellisiä ruotsin opetukselle toisena kotimaisena kielenä vuosiluokilla 6–9. Tutkimukseen osallistuvat ruotsia suomenkielisissä peruskouluissa vuosiluokilla 6–9 opiskelevat oppilaat ja tätä kieliainetta opettavat (tulevat) opettajat.

Tutkimus tehdään Helsingin yliopistossa yhteistyössä Åbo Akademissa työskentelevän projektitutkijan kanssa. Kun hanke päättyy, aineisto arkistoidaan Svenska litteratursällskapet i Finlandin arkistoon.

2. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Helsingin yliopisto
Osoite: PL 4 (Yliopistonkatu 3), 00014 Helsingin yliopisto

Åbo Akademi
Osoite: Tuomiokirkontori 3, FI-20500 Turku, Suomi

3. Yhteyshenkilö ja vastuullinen tutkija

Nimi: Sofie Henricson
Tiedekunta/osasto/yksikkö: Suomalais-ugrilainen ja pohjoismainen osasto, Humanistinen tiedekunta, Helsingin yliopisto
Osoite: PL 24 (Unioninkatu 40), 00014 Helsingin yliopisto
Puhelinnumero: +358505147385
Sähköpostiosoite: sofie.henricson@helsinki.fi

Nimi: Kirsi Wallinheimo
Tiedekunta/osasto/yksikkö: Kasvatustieteiden osasto, Kasvatustieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto
Osoite: PL 9 (Siltavuorenpenger 5A), 00014 Helsingin yliopisto
Puhelinnumero: +35850448052
Sähköpostiosoite: kirsi.wallinheimo@helsinki.fi

4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Helsingin yliopiston tietosuojavastaavaan saa yhteyden sähköpostiosoitteesta tietosuoja@helsinki.fi.

Åbo Akademin tietosuojavastaava: dataskydd@abo.fi.

5. Mitä henkilötietoja tutkimusaineisto sisältää

MOSSA-tutkimushanke kerää erilaisia aineistoja oppilailta ja (tulevilta) opettajilta. Aineisto koostuu seuraavista osa-aineistoista ja tietotyypeistä:

1) Pitkittäistutkimuksena kerätyt sähköiset kyselyvastaukset suomenkielisten peruskouluoppilaiden motivaatiosta oppia ruotsin kieltä. Aineisto koostuu seuraavista tietotyypeistä:
   - Suoria tunnistetietoja: osallistujan nimi. Nimeä käytetään vain saman henkilön eri aikoina annettujen kyselyvastausten yhdistämiseen toisiinsa. Ensimmäisessä analyysivaiheessa nimi korvataan koodilla. Koodiavain hävitetään aineistonkeruun valmistuttua.
   - Epäsuoria tunnistetietoja: itseraportoidut taustatiedot kuten ikä, sukupuoli, kotikielet.
   - Muita tietoja: itseraportoidut mielipiteet ja kokemukset opinnoista ja kielenoppimisesta.

2) Rekisteritieto oppilaiden ruotsin arvosanoista
   - Suoria tunnistetietoja: osallistujan nimi.
   - Epäsuoria tunnistetietoja: osallistujan arvosana ruotsin oppiaineessa.
   - Tietoja käytetään vain kyselyvastausten (1) yhdistämiseen osallistujan opiskelumenestykseen ruotsin kielen oppiaineessa. Arvosanalista hävitetään, kun arvosanat ovat lisätty kyselyvastauksiin.

3) Sähköiset kyselyvastaukset opettajilta koskien heidän koulutustaan, työkokemustaan, opetussuunnitelmia ja paikallista kieli- ja kouluympäristöä. Aineisto koostuu seuraavista tietotyypeistä:

- Epäsuoria tunnistetietoja: itseraportoituja taustatietoja koskien koulutusta ja työtä ruotsinopettajana.
- Muita tietoja: itseraportoituja tietoja paikallisesta kieli- ja kouluympäristöstä.

4) Suomenkielisten peruskoulujen opettajien nauhoitettuja haastatteluja. Aineisto koostuu seuraavista tietotyypeistä:
   - Suoria tunnistetietoja: osallistujan nimi ja taustatietoja suostumuslomakkeessa. Osallistujan ääni nauhoituksessa.
   - Epäsuoria tunnistetietoja: itseraportoituja taustatietoja.
   - Muita tietoja: itseraportoituja mielipiteitä ja kokemuksia ruotsin kielen opinnoista tai opetuksesta.

5) Suomenkielisten peruskoulujen oppilaiden haastatteluja. Aineisto koostuu seuraavista tietotyypeistä:
   - Suoria tunnistetietoja: osallistujan nimi ja taustatietoja suostumuslomakkeessa. Alaikäisten osallistujien kohdalla vastaavat tiedot kerätään myös huoltajilta, jotka antavat kirjallisen suostumuksen lapsensa osallistumiseen tutkimukseen.
   - Epäsuoria tunnistetietoja: itseraportoituja taustatietoja.
   - Muita tietoja: itseraportoituja mielipiteitä ja kokemuksia ruotsin kielen opinnoista tai opetuksesta, kirjallisia tehtäviä (esim. kielimuotokuvia).

6) Luokkahuonehavainnointeja. Aineisto koostuu seuraavista tietotyypeistä:
   - Muita tietoja: taustatietoja kouluympäristöstä ja opetusryhmästä, havainnointeja opetuksesta ja sen vastaanotosta opetusryhmässä.

7) Oppilaiden ja opettajien sähköiset kyselyvastaukset heidän kokemuksistaan ruotsinopetuksesta ja luokkahuoneen aktiviteeteistä. Aineisto koostuu seuraavista tietotyypeistä:
   - Epäsuoria tunnistetietoja: itseraportoituja taustatietoja. Oppilaille tähän sisältyy muun muassa itseraportoituja tietoja iästä, sukupuolesta, kotikielistä, ruotsin arvosanasta. Opettajille tähän sisältyy muun muassa itseraportoituja taustatietoja liittyen koulutukseen ja työhön ruotsinopettajana.
   - Muita tietoja: itseraportoituja mielipiteitä ja kokemuksia ruotsin kielen opinnoista tai opetuksesta.

6. Mistä lähteistä henkilötietojasi kerätään

Aineisto saadaan tutkittavalta itseltään (aineisto 1, 3–7) ja kunnallisilta kouluviranomaisilta (aineisto 2). Tutkimukseen osallistuu Suomen perusopetuksen oppilaita ja opettajia.

7. Arkaluonteiset henkilötiedot (ja erityiset henkilötietoryhmät)

Tutkimuksessa ei käsitellä arkaluonteisia henkilötietoja.

8. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

☐ yleistä etua koskeva tehtävä:
X tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi (tietosuojalaki 4.3 §)
Tämä peruste koskee aineiston käyttöä MOSSA-tutkimushankkeessa.
X tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi (tietosuojalaki 4.4 §)
Tämä peruste koskee aineiston arkistointia tutkimushankkeen päädyttyä.

9. Tietojen vastaanottajat

Tutkimusaineisto luovutetaan anononymisoituna tai pseudonymisoituna hankkeen Åbo Akademissa työskentelevälle tutkijalle. Aineistoa käytetään vain MOSSA-hankkeessa tehtyyn tieteelliseen tutkimukseen.

Tutkimusaineisto voidaan myös luovuttaa anononymisoituna tai pseudonymisoituna hankkeen affilioituneille tutkijoille MOSSA-hankkeessa tehtyyn tieteelliseen tutkimukseen.

Tutkimusaineisto arkistoidaan kokonaisuudessaan (poislukien pitkittäistutkimuksena kerättävän kyselytutkimuksen suoria tunnistetietoja (1) ja rekisteritietoja (2) sekä mahdollisia arkaluontoisia henkilötietoja, jotka hävitetään ennen arkistointia) Svenska litteratursällskapet i Finlandin arkistoon.

10. Tietojen siirto Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä Euroopan talousalueen ulkopuolelle, vaan niitä käsitellään ainoastaan EU:n alueella.

11. Henkilötietojen suojaus

Tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja käsitellään ja säilytetään suojattuna niin, että ainoastaan niitä tarvitsevat henkilöt pääsevät tarkastelemaan tietoja.

Tietojärjestelmissä käsiteltäviä tietoja suojataan seuraavilla tavoilla: tietoturvalliset digitaaliset säilytysympäristöt, kulunvalvonta, käyttäjätunnukset ja salasanat.

Suorien tunnistetietojesi käsittely:
X Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa ja säilytetään erillään analysoitavasta tutkimusaineistosta.

12.Henkilötietojesi käsittelyn kesto

Tutkimuksen aikana:

Aineistoa käsitellään ja säilytetään Helsingin yliopistossa tutkimushankkeen ajan, 1.1.2026-31.12.2030. Tämän jälkeen aineisto arkistoidaan Svenska litteratursällskapet i Finlandin arkistoon.

Tutkimuksen päättymisen jälkeen:

- Tutkimusaineisto säilytetään tämän tutkimuksen tulosten luotettavuuden arvioimista varten:
  - ilman suoria tunnistetietoja
- Tutkimusaineisto säilytetään myöhempää, yhteensopivaa tieteellistä tutkimusta varten tietosuoja-asetuksen vaatimusten mukaisesti:
  - tunnistetiedoin

Missä aineistoa säilytetään tutkimuksen jälkeen ja kuinka kauan: Helsingin yliopistossa 31.12.2039 saakka.

MOSSA-hankkeessa kerätty aineisto arkistoidaan hankkeen päättyessä Svenska litteratursällskapet i Finlandin arkistoon (SLS).

SLS voi perusteellisen harkintansa pohjalta julkaista ja levittää aineistoa lakeja ja eettisiä näkökohtia huomioiden. SLS voi myös perustellun hakemuksen perusteella antaa arkiston käyttäjille oikeuden levittää ja julkaista aineistoa. Käyttäjät sitoutuvat tällöin seuraamaan lainsäädäntöä ja SLS:n arkistosääntöä.

Tarkoitus on, että aineisto, joka syntyy dokumentoinnin tuloksena, tulee sekä tutkimuksen että yleisön käyttöön SLS:n tehtävän mukaisesti. SLS:n tehtävä on ”kerätä, työstää ja julkistaa Suomen ruotsalaisen kulttuurin syntyyn ja kehitykseen liittyvää aineistoa.” (käännös SLS:n sääntöjen 1 §:stä).

Aineisto on vapaasti käytettävissä SLS:n arkistossa sillä ehdolla, että käyttäjä sitoutuu noudattamaan lakia ja SLS:n sääntöjä arkistomateriaalin käytöstä. SLS:llä on oikeus luovuttaa arkiston käyttäjille jäljennöksiä tallenteesta.

SLS on arkisto, jolla lain mukaan on oikeus toiminnassaan käsitellä henkilötietoja yleishyödylliseen arkistointitarkoitukseen. Arkistoaineistossa sekä viitetiedoissa olevia henkilötietoja voidaan saattaa käytettäväksi ja levittää lain sallimissa rajoissa. SLS ylläpitää rekisteriä haastateltavien yhteystiedoista tulevia yhteydenottoja varten sekä tutkimustarkoitukseen. Lisätietoja tietosuojasta SLS:ssä on osoitteessa www.sls.fi.

13.Automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa ei tehdä automaattisia päätöksiä, joilla on merkittävä vaikutus tutkittaviin.

14. Sinun oikeutesi ja niiden rajoittaminen

Alla mainittujen oikeuksien käyttämiseksi ota yhteyttä tämän tietosuojailmoituksen kohdassa 3 nimettyyn tutkimuksen yhteyshenkilöön ja kerro, mitä oikeuksiasi haluat käyttää.

Sinun oikeutesi rekisteröitynä

Pyrimme toteuttamaan oikeutesi aina, kun se on mahdollista. Oikeuksiesi soveltuvuuteen vaikuttaa esimerkiksi se, millä oikeusperusteella henkilötietojasi käsitellään. Oikeuksien soveltumista arvioimme aina tapauskohtaisesti. Tutkimuksen yhteyshenkilö auttaa sinua oikeuksiesi toteuttamisessa ja kertoo niiden soveltuvuudesta.

Tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiasi ovat:

- saada tietää käsitelläänkö sinun tietojasi,
- saada pääsy omiin tietoihisi,
- oikaista virheelliset ja vanhentuneet tietosi,
- poistaa tietosi ja tulla unohdetuksi,
- rajoittaa omien tietojesi käsittelyä,
- siirtää tietosi rekisterinpitäjältä toiselle,
- vastustaa tietojesi käsittelyä sekä
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi.

Jostain oikeudesta saatetaan tieteellisen tutkimuksen yhteydessä joutua poikkeamaan esimerkiksi silloin, jos oikeutesi toteuttaminen vaarantaisi koko tutkimuksen. Usein voi olla esimerkiksi niin, ettei kaikkia jo kerättyjä ja tutkimukseen sisällytettyjä tietojasi ole mahdollista poistaa jälkikäteen, mutta tämä ei vaikuta oikeuteesi keskeyttää tutkimukseen osallistuminen.

Lisätietoa oikeuksistasi eri tilanteissa löydät Tietosuojavaltuutetun toimiston verkkosivuilta: https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-oikeudet-eri-tilanteissa

Valitusoikeus

Jos koet, että henkilötietojasi on käsitelty epäasianmukaisesti, voit aina ottaa yhteyttä rekisterinpitäjän tietosuojavastaavaan, jonka yhteystiedot löydät tämän tietosuojailmoituksen kohdasta 4.

Sinulla on myös oikeus tehdä valitus valvovalle viranomaiselle, eli Tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Tietosuojavaltuutetun toimiston yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
https://tietosuoja.fi/ilmoitus-tietosuojavaltuutetulle
Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Vaihde: 029 56 66700
Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi